

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Tomáše Novosada a soudkyň JUDr. Veroniky Křest'ánové, Dr., a Mgr. Daniely Zemanové ve věci

žalobce: **Josef G.**, narozený xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem Mgr. Milanem Hadravou
sídlem Školní 3315/42, 430 01 Chomutov

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**
sídlem Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2

o 426 000 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 1. srpna 2019, č. j. 19 C 218/2018-133,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku II. mění tak, že žalovaná je povinna do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku zaplatit žalobci částku ve výši 26 000 Kč spolu s úrokem z prodlení z této částky ve výši 9 % ročně od 18. října 2018 do zaplacení, jinak se v tomto výroku potvrzuje.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Martina Hájková

Odůvodnění:

1. V řízení před soudem prvního stupně se žalobce domáhal zaplacení přiměřeného zadostiučinění v celkové výši 500 000 Kč s úroky z prodlení od 18. dubna 2018 do zaplacení s tím, že požadoval 120 000 Kč za újmu způsobenou nesprávným úředním postupem spočívajícím v nepřiměřené délce trestního řízení a 380 000 Kč za újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím o zahájení trestního stíhání jeho osoby. Dále se domáhal, aby bylo žalované uloženo zaslat žalobci písemnou omluvu za újmu způsobenou nezákonným trestním stíháním. Trestní stíhání bylo vedeno od 11. srpna 2014, kdy bylo vydáno usnesení o zahájení trestního stíhání, do 19. října 2017, kdy bylo zamítnuto odvolání podané proti zprošťujícímu rozsudku. Orgány činné v trestním řízení však vůči žalobci činily úkony již od října 2012.
2. Žalovaná s žalobou nesouhlasila a navrhla, aby ji soud zamítl. Žalovaná shledala rozhodnutí o zahájení trestního stíhání nezákonným, protože po podání žaloby jednak uhradila žalobci 74 000 Kč jako náhradu újmy způsobené nezákonným trestním stíháním a jednak poskytla požadovanou omluvu. V trestním řízení nedošlo k nesprávnému úřednímu postupu, neboť lze délku řízení považovat za přiměřenou okolnostem případu. Trestní řízení trvalo tři roky a 1 měsíc a proběhlo na dvou stupních soudní soustavy, přičemž bylo složité jak po stránce skutkové, tak stránce procesní.
3. Žalobce vzal v průběhu řízení před soudem prvního stupně žalobu co do částky 74 000 Kč (požadované za újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím), úroků z prodlení z částky 500 000 Kč od 18. dubna 2018 do 17. října 2018 a co do uložení povinnosti písemné omluvy zpět. Soud prvního stupně proto řízení v předmětné části zastavil při jednání konaném dne 13. 6. 2019.
4. Soud prvního stupně rozsudkem označeným v záhlaví uložil žalované zaplatit žalobci zákonné úroky z prodlení z částky 74 000 Kč od 18. října 2018 do 10. prosince 2018 (výrok I.), zamítl žalobu v části, aby žalovaná byla povinna zaplatit žalobci částku 426 000 Kč s příslušenstvím (výrok II.) a uložil žalované povinnost nahradit žalobci náklady řízení (výrok III.).
5. Takto rozhodl soud prvního stupně na základě skutkových zjištění a právní argumentace, které jsou uvedeny v písemném odůvodnění napadaného rozsudku a které není třeba v zájmu stručnosti opakovat.
6. Žalobce napadl výrok II. rozsudku soudu prvního stupně včasným a přípustným odvoláním. Znovu zdůrazňuje, že orgány činné v trestním řízení vůči němu činily úkony již od října 2012, ač bylo trestní stíhání zahájeno teprve v srpnu 2014. V trestním řízení před soudem prvního stupně došlo k průtahům. Hlavní líčení se konalo 21. října 2015 a následně – z důvodu půlroční stáže příslušné předsedkyně senátu u nadřízeného soudu – až 20. července 2016. Žalobce namítá, že se soud prvního stupně s uvedenou skutečností nevypořádal. Ohledně přiměřenosti výše náhrady nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem ve výši 120 000 Kč odkazuje na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. října 2010, sp. zn. 30 Cdo 3026/2009. Dále žalobce brojí proti závěru soudu prvního stupně, že neprokázal nárok na poskytnutí vyšší náhrady nemajetkové újmy způsobené nezákonným rozhodnutím o zahájení trestního stíhání. Soud prvního stupně se nevypořádal s poukazem na obdobný případ projednaný všemi stupni soudní soustavy (vedený u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 26 C 37/2015, u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 91 Co 22/2016 a následně u Nejvyššího soudu pod sp. zn. 30 Cdo 743/2017). Nadto namítá, že soud prvního stupně založil svůj závěr o přiměřenosti náhrady nemajetkové újmy ve výši 74 000 Kč na srovnání s případy, jež vykazují zásadní odlišnosti od projednávané věci (nižší výměry sazby trestu odnětí svobody, délka trestního řízení). Žalobce uvádí, že soud prvního stupně nepřihlédl k tomu, že trestní stíhání bylo vedeno na základě nepravdivého znaleckého posudku opatřeného poškozeným a bývalým zaměstnavatelem žalobce – xxx xxx. S ohledem na uvedené

žalobce navrhuje, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalované uloží, aby žalobci zaplatila částku 426 000 Kč s úrokem z prodlení od 11. prosince 2018 do zaplacení a současně žalobci zaplatila náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

7. Žalovaná odkázala na svá předchozí vyjádření a navrhla, aby odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně.
8. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání rozsudek soudu prvního stupně v napadeném rozsahu, a to včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a, § 214 odst. 1 o. s. ř.), a odvolání shledal částečně důvodným.
9. V části týkající se požadovaného odškodnění za nepřiměřeně dlouhé trestní řízení je rozsudek soudu prvního stupně správný a v této části odvolací soud na napadený rozsudek odkazuje. K odvolacím námitkám jen doplňuje, že trestní stíhání žalobce bylo zahájeno na základě usnesení Policie ČR ze dne 11. 8. 2014. To je okamžik relevantní pro stanovení počátku trestního řízení vedeného proti žalobci. Úkony Policie ČR konané před zahájením trestního stíhání na základě trestního oznámení (tedy v rámci prověřování trestního oznámení) se do délky trestního řízení pro potřebu úvahy o její přiměřenosti nezapočítávají. To je ostatně žalobci známo, neboť sám v žalobě kalkuluje odškodnění za nepřiměřenou délku trestního řízení ve výši 30 000 Kč za každý započatý rok řízení a celkem požaduje 120 000 Kč za tři celé roky a započatý čtvrtý rok řízení. To odpovídá délce trestního řízení počítané ode dne vydání usnesení o zahájení trestního řízení (11. 8. 2014) do pravomocného skončení řízení dne 19. 10. 2017. Délka trestního řízení je přiměřená okolnostem věci a zejména pak její složitosti. Sám žalobce ve své předžalobní žádosti ze dne 16. 4. 2018 zaslané žalované uvedl v bodě VI., že se jednalo o specifickou problematiku. Složitost věci správně zhodnotil soud prvního stupně a odvolací soud na to odkazuje. Pakliže je celková délka řízení přiměřená, není z hlediska nároku na odškodnění nepřiměřené délky řízení podstatné, zda v průběhu takového řízení došlo k průtahů. Proto ani není významné, že v průběhu trestního řízení ve věci žalobce měla být po dobu několika měsíců soudkyně soudu prvního stupně na stáži a že se po tuto dobu nekonalo hlavní líčení.
10. V části týkající se požadovaného odškodnění za újmu způsobenou samotným faktem, že byl žalobce trestně stíhán, shledal soud prvního stupně za postačující odškodnění v částce 74 000 Kč (kombinované s omluvou). K tomu soud prvního stupně učinil správná skutková zjištění, jak tato plynou z odůvodnění napadeného rozsudku a jak nejsou účastníky řízení v podstatě ani zpochybňována. Žalobce stran tohoto nároku brojí v odvolání zejména proti tomu, že se soud prvního stupně nevypořádal při svém porovnávání s jinými případy (a přiznanými odškodněními) s věcí vedenou u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 26 C 37/2015, v níž byl řešen případ obdobný případu žalobce.
11. Odvolací soud se tedy na tento případ žalobcem nabízený zaměřil a shledal následující: Šlo v něm o trestní stíhání lékaře pro trestný čin pomoci k podvodu spáchaný v souvislosti s jeho profesí, kdy mělo dojít ke škodě ve výši přes dva a půl milionu Kč (u žalobce ve výši přes 750 000 Kč) a stíhanému hrozil trest odnětí svobody v trvání dvou až osmi let. Zásadním rozdílem oproti naší věci je a bylo to též zdůrazněno při stanovování výše zadostiučinění soudem řešícím srovnávaný případ, že v něm byl obžalovaný dokonce uznán vinným i soudem prvního stupně a až teprve soud odvolací tento verdikt zvrátil, přičemž „odškodňovací soud“ pokládal období mezi odsuzujícím rozsudkem soudu prvního stupně a zprošťujícím rozsudkem soudu odvolacího za velmi dlouhé. Navíc podle skutkových zjištění mnoho negativních okolností pro žalobce nastalo až po vynesení odsuzujícího rozsudku soudem prvního stupně. Věc obžalovaného v porovnávané věci byla medializovaná, obžalovaný zanechal své soukromé lékařské praxe a projevila se u něj závažná nemoc. Z uvedeného je zřejmé, že mezi věcí žalobce a věcí nyní porovnávanou jsou podstatné rozdíly, přičemž zásadní rozdíl spatřuje odvolací soud v tom, že žalobce byl zproštěn obžaloby již

Shodu s prvopisem potvrzuje: Martina Hájková

soudem prvního stupně (tedy již první soud mu dal zapravdu, že se trestného činu nedopustil, což proň samo o sobě musela být satisfakce), zatímco ve srovnávaném případě byl obžalovaný soudem prvního stupně uznán vinným, což na něj muselo působit značně tíživým způsobem, přičemž v takto potencované nejistotě a strachu žil v období od 25. 5. 2013 (kdy rozhodl soud prvního stupně) až do 10. 2. 2014 (kdy došlo k jeho zproštění soudem odvolacím). Celková délka řízení je u obou osob srovnatelná.

12. Odvolací soud učinil srovnání také s další odškodňovací věcí, a to věcí, v níž rozhodoval stejný odvolací senát 22 Co (pod sp. zn. 22 Co 151/2019). Zde šlo o trestní stíhání pro trestný čin se sazbou až deset let odnětí svobody, kdy trestní stíhání trvalo 28 měsíců a již po deseti měsících od vznesení obvinění byl žalobce obžaloby nepravomocně zproštěn. Zde odvolací soud zdůraznil, že trestní stíhání žalobce bylo pro něj těžkým úderem především pro to, že v té době byl již žalobce pravomocně odsouzen v jiné trestní věci s uloženým podmíněným trestem odnětí svobody (i v této věci byl nakonec žalobce po zásahu Nejvyššího soudu obžaloby zproštěn), takže zde byla zásadní obava, že žalobce bude již muset nastoupit výkon trestu odnětí svobody. V této věci pak odvolací soud shledal za přiměřené odškodnění ve výši 70 000 Kč, tedy průměrně 2 500 Kč měsíčně, když ovšem zdůraznil, že více se odškodňuje doba do zprošťovacího rozhodnutí soudu prvního stupně a méně pak doba následující, v níž bylo rozhodováno o opravných prostředcích.
13. Na základě nyní uvedeného a na základě zjištění soudu prvního stupně učiněných z jím srovnávaných případů lze uzavřít, že věc žalobcova není v podrobnostech obdobná jím nabízenému případu ke srovnání, a to zejména proto, že žalobce byl zproštěn obžaloby již soudem prvního stupně. Přehlédnout nelze ani to, že na rozdíl od srovnávaného případu žalobce nebyl veřejně odborně činný a jeho věc nebyla medializována.
14. Za odpovídající okolnostem předestřené věci a předestřeným případům (včetně případů jmenovaných soudem prvního stupně) tedy považuje odvolací soud v projednávané věci odškodnění v částce 100 000 Kč, když vzal v potaz i to, že v žalobcově případě byl zprošťující rozsudek soudem prvního stupně vynesen po delší době než ve srovnávaných případech. Nelze též přehlížet, že žalovaná poskytla větší část peněžního zadostiučinění dobrovolně a též žalobci dala morální satisfakci omluvou, což rozhodně není zanedbatelné.
15. Žalobce v odvolání také zmínil, že jeho trestní stíhání bylo vedeno na základě nepravdivého znaleckého posudku. Odvolacímu soudu není zřejmé, co tím žalobce konkrétně myslí, ovšem v žalobě bylo uvedeno, že nesprávnost posudku spočívala v tom, že znalec dostal za úkol spočítat všechny pařezy na vytěžených plochách a nikoli pouze pařezy pocházející z těžby, kterou měl na starost právě žalobce. To mylné zadání vyšlo v trestním řízení najevo, znalec to sám ve své výpovědi před soudem potvrdil (jak je v žalobě uvedeno) a zřejmě též z toho důvodu byl žalobce obžaloby zproštěn, přičemž za trestní stíhání se žalobci dostane odškodnění morálního i peněžního.
16. Ve světle uvedeného odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně postupem dle ust. § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. v rozsahu částky 26 000 Kč s příslušenstvím požadované na odškodnění újmy vzniklé samotným trestním stíháním žalobce. Ve zbývajícím rozsahu napadeného výroku II. byl rozsudek soudu prvního stupně potvrzen jako věcně správný postupem dle ust. § 219 o. s. ř.
17. Vzhledem k tomu, že odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil, rozhodoval o nákladech celého řízení podle § 224 odst. 2 o. s. ř. O nákladech řízení bylo rozhodnuto postupem podle § 142 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 142 odst. 3 o. s. ř., neboť úspěch obou stran je obdobný, přičemž rozhodnutí o výši plnění ohledně obou peněžitých nároků záviselo na úvaze soudu. Předmětem řízení byly dva relativně samostatné nároky – nárok na odčinění újmy způsobené nesprávným úředním postupem spočívajícím v nepřiměřené délce trestního řízení a nárok na

odčinění újmy způsobené nezákonným rozhodnutím o zahájení trestního stíhání. Žaloba byla co do prvního nároku zamítnuta. Ohledně druhého nároku byl žalobce úspěšný s tím, že rozhodnutí o výši plnění záviselo na úvaze soudu. Je třeba doplnit, že žalobce vzal pro chování žalované žalobu co do druhého nároku částečně zpět a že k podanému odvolání odvolací soud přiznanou výši přiměřeného zadostiučinění za nezákonné trestní stíhání zvýšil na základě své úvahy o 26 000 Kč. Omluva, kterou žalobce žalobou žádal a která též byla poskytnuta žalovanou před vydáním rozhodnutí, se týkala výhradně újmy způsobené nezákonným rozhodnutím o zahájení trestního stíhání (tedy újmy způsobené samotným trestním stíháním). Tedy stručně řečeno, požadavek na odčinění nepřiměřené délky řízení byl zcela nedůvodný a požadavek na odčinění trestního stíhání omluvou a peněžitou satisfakcí byl naopak důvodný, a proto si každá ze stran sporu nese své náklady řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je** v rozsahu, ve kterém byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, dovolání přípustné k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu prvního stupně do dvou měsíců od jeho doručení, jestliže dovoláním napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. V rozsahu, v němž bylo rozhodnuto o změně rozsudku soudu prvního stupně a v němž bylo rozhodnuto o nákladech řízení, dovolání přípustné není (§ 238 odst. 1 písm. c/, h/ o. s. ř.).

Praha 23. ledna 2020

JUDr. Tomáš Novosad v. r.
předseda senátu